

**Aalisarneq pillugu aalisarnermullu attuumassuteqartunik
suleqatigiinnerit annertusarniarlugit Kalaallit Nunaanni
Namminersorlutik Oqartussat illuatungeralugit aamma Government
of Nunavut, Nunavut Tunngavik Incorporated aamma Qikiqtani Inuit
Association illuatungeralugit paasinneqatigiinnermut
isumaqatigiissut**

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aamma Government of Nunavut, Nunavut Tunngavik Incorporated kiisalu Qikiqtani Inuit Association ("illuatungeriit");

EQQAAMALLUGU Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsit nr. 473, 12. juni 2009-meersoq tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut matumani tunngaviusumik isumaqatigiisummik atsiortut;

MALUGINIAQQULLUGU Namminersorneq pillugu inatsit tunngavigalugu Kalaallit Nunaata aningaasarsiornikkut immikkut oqartussaaffimmini inatsisitigut oqartussaassutsini atoraa;

MALUGINIAQQULLUGU Government of Nunavut ("GN") *Nunavut pillugu inatsit* (1993) tunngavigalugu pilersinneqartoq aamma *Nunavut pillugu isumaqatigiissut* (1999) atsiorneqarneratigut pijuartitsineq tunngavigalugu aalisarnermut imaanilu ineriartortitsinnermut tunngasunut Nunavut oqartussaaffianni inunnut tamanut sinniisuullutik, Nunavut Settlement Area Zone I aamma Zone II naapertorlugit;

MALUGINIAQQULLUGU Nunavut pillugu isumaqatigiissut naapertorlugu Nunavut Tunngavik Incorporated-ip ("NTI"-p) Inuit sinniisuuffigai aamma Nunavut pillugu isumaqatigiisummi pisinnaatitaaffiit pisussaaffillu Inunnut pitsaaquteqartumik malinneqarnissaat qulakkeertussaallugit, tamatumani Nunavut Settlement Areami imartanilu qaninnerni Inuit pisaqarsinnaanerannut pisinnaatitaaffiit, aalisarnermik aqutseqatigiinneq aalisakkanillu agguaassinissamut aalajangiineq ilanngullugit.

MALUGINIAQQULLUGU Nunavut pillugu isumaqatigiissut naapertorlugu Qikiqtani Inuit Association ("QIA") tassaasoq Inuit kattuffiat sinneqartooruteqarnissaq anguniagarinagu ingerlanneqartoq, nunap immikkoortuani Qikiqtani Inunnut tamanut sinniisuusoq, inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut, aalisarnermut ilisimatusarnikkut aalisarnermillu aqutsinnermi pisinnaassuseq annertusiniarlugu periarfissanik siuarsaanissamik anguniagaqartoq, susassa qarfinnilu taaneqartuni tamani Qikiqtani Inuit suliffeqarnissaat siuariarnissaallu annertusarniarlugit anguniagaqartoq;

MALUGINIAQQULLUGU Canadami inatsit tunngaviusoq aamma *Nunavut pillugu isumaqatigiissut* naapertorlugit Nunavummi Inuit eqimattaasut pisinnaatitaaffillit. *Nunavut pillugu isumaqatigiisummi* Artikeli 5 naapertorlugu Inuit uumasunik nujuartanik piniarnerannut atatillugu immikkuullarissumik illersugaasut aamma Artikeli 15.3.7-imi Zone I-imut aamma Zone II-mut inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut tunngasunik immikkullu atuuttoqarneranut itisiliisoqarluni;

MALUGINIAQQULLUGU isumalluutiniq aningaasaqarniarneq piffissami sivilisummi atuuttussaasoq, pijuartitsinermik tunngavilik nutartarsinnaasorlu attanneqarsinnaassasoq, orniginartuussasoq inuussutissallu attaviitsuunerannut tapersersuisariaqassasoq;

UPPERNARSILLUGU Inuit imminnut attuumassuteqarnerat aamma Kalaallit Nunaata Nunavullu akornanni piorsarsimassutsikkut inooqataanikkullu kingornussat, oqaatsitigut, oqaluttuarisaanikkut imartanillu qanimut atassuteqarnerat;

EQQAALLUGU Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aamma Government of Nunavut akornanni 2022-mi aggstip qaammataani suleqatigiinnissaq pillugu Memorandum of Understanding, inuussutissarsiutigalugu aalisarneq qitiutillugu matumani annertusineqartoq, matuma kingorna aalisarnermik aalisarnermullu attuumassuteqartunik taagorneqartussaq;

KISSAATIGALUGU tamat ilisimasaat siuarsarneqarlutillu nukittorsarneqassasut aamma illuatungeriit suleqatigiinnerat siuarsaqinneqassasoq, ingammik aalisarnermik aalisarnermullu attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit;

AKUERSAARLUGIT Nunavummi inuiaqatigiinni pingaartitat **Inuuqatigiitsiarniq**: Ataqqinneqatigiinneq, ataqatigiinneq isumassuinerlu; **Tunnganarniq**: Ammasuulluni, tikilluaqqusilluni peqataatitsinikkullu qiimaneq pilersillugu; **Pijitsirniq**: Ilaqutariinnut aamma/imaluunniit inuiaqatigiinnut ikiuineq pilersuinerlu; **Aajiiqatigiinniq**: Oqallinnikkut isumaqatigiinnikkullu aalajangiineq; **Pilimmaksarniq/Pijariuqsarniq**: Malinnaanikkut, ilinniartinneqarnikkut, sungiusarnikkut iliuuseqarnikkullu piginnaanngorsarneq; **Piliriqatigiinniq/Ikajuqtigiinniq**: Anguniagaqarluni suleqatigiinneq; **Qanuqtuurniq**: Nutaaliorneq nukissaqarluarnerlu, kiisalu; **Avatittinnik Kamatsiarniq**: Nunamik, uumasunik avatangiisinillu ataqqinninneq isumagininnerlu;

ATAQQILLUGIT Naalagaaffiit Peqatigiit Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarutaat aamma Naalagaaffiit Peqatigiit Pijuartitsinermik tunngaveqartumik ineriartornermut anguniagaat (nr. 12, 14 aamma 17), illuatungeriit malitassat tunaartarissavaat killilersuutigissanagilli;

EQQUMAFFIGALUGU illuatungeriit suliffeqarfiisa namminersortut suleqatigiinnissaannut nutaaliorsinnaanissaanullu ajornannginnerulersitsilluni illuatungeriinnit kaammattuerusuttoqarsinnaasoq;

Naalagaaffiit Peqatigiit Imaani Pisinnaatitaaffiit pillugit 1982-imi isumaqatigiissutaat aamma FAO-p 1995-imi isumasioqatigiissitsinerani pijuartitsinermik tunngaveqarluni aalisarnermi pissuserissaarnissamut malitassiaat MIANERALUGIT;

Issittup imartaata qiterpasissuani aqunneqanngitsumik aalisarneq pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissut 2018-imi atsiorneqarnera ATORUSULLUGU;

MALUGINIAQQULLUGU avatangiisitigut, inooqatigiinnermut tunngasut aamma aningaasaqarnikkut periarfissat tamarmik oqimaaqatigissillugit piujuartitsineq tunngavigalugu aalisarnermi tulleriiarisarnissap pingaarutaa;

AKUERSAARLUGU tunngasuni assigiinngitsuni Canadap Naalagaaffiisa pingaaruteqartut, aamma;

MALUGINIAQQULLUGU matumani paasinneqatigiinnermut isumaqatigiissut Canadap Naalagaaffiisa oqartussaaffigisaanni isumasioqatigiinnerni, ataatsimiinnerni isumaqatigiinninniarnernilu sunniuteqassanngitsoq.

Uku isumaqatigiissutigaat:

1. Matumani isumaqatigiissummi anguniarneqartut anguniarlugit illuatungeriit Kalaallit Nunaata Nunavullu Aalisarnermut Ataatsimiititaliaannik pilersitsissapput ("aalisarnermut ataatsimiititaliaq"), ataatsimiititaliakut illuatungeriit aallartitaat aalisarnermut aalisarnermullu tunngassuteqartunik eqqartuisassapput, avitseqatigiittassapput suleqatigiillutillu, ilaatigut uku pillugit:
 - a. Aalisarnermik aqutsineq, illuatungeriit sinerissap qanittuani aalisarnermik aqutsinermi aaqqissuussaat aamma aalisarnermik nakkutiginninnermi, nakkutilliinnermi atuutsitsinermilu tamarmik immikkut aaqqissuussaat;
 - b. Aalisarnermut tunngassuteqartut, tassunga ilanngullugit aalisarnermi nutaaliorneq, suliareqqiineq, isumalluutininik atuilluarnep annertusarnera aamma nunami suliffeqarfinnik ineriartortitsineq;
 - c. Siammasinnerusumik imaani piujuartitsinermut, pilersitseqqinnermut pitsanngorsaarnermullu tunngasut, taamaaliornikkullu illuatungeriit piujuartitsineq tunngavigalugu aalisarnermik ingerlatsiniarnerannut sunniutit;
 - d. Illuatungeriit suliffeqarfissui namminersortut, Inuit suliffeqarfii aalisarnermullu kattuffiit akornanni suleqatigiinnerup ajornannginnerulersinnissaa siuarsarnissaalu;
 - e. Ilisimatuussutsikkut, ilinniagaqarsimanikkut nunallu inoqqaavisa ilisimasaat, iliuuserisaat misilittagaallu, tamatumani ilisimatuut, Inuit ilisimatuut, ilisimatusarfiit, ilisimannittut atuarfeqarfiillu akornanni suleqatigiinnerup ajornannginnerulersinnissaa siuarsarnissaalu;
 - f. Ilisimasaqarnikkut aaqqissuussat allat assigalugit Inuit Qaujimajatuqangit (ilisimasatoqqat) Nunavummeersut pissusissamisoortillugu ataqqinnittumik atorpeqarnissaat;
 - g. Aalajangiinerni, aalisarnermik ineriartortitsinermi pilersaarusiornermilu sumiiffimmi nunallu inoqqaavisa ilisimasaat ilumoortumik

atorneqarnissaannut periarfissanik suussusiineq tapersersuinerlu, tamatumani ilaatigut ilisimasanik avitseqatigiinnernik tapersersuinikkut;

- h. Suliniutinik pilersitsineq, tamatumani ilisimatuussutsikkut, Inuit ilisimatusarneranik, inuiaqatigiit aallaavigalugit ilisimatusarneq imaluunniit suliniutit allatigut aalisarnermut tunngassuteqartut ilanngullugit, pisortat namminersortulluunniit kattuffiisa suliffeqarfiillu akornanni ajornartorsiutit iliuuseqarfiginiarlugit imaluunniit taakkunani nunat akornanni suleqatigiinneq annertusarniarlugu, aamma;
 - i. Oqartussaaffiit susassaqtut akornanni suleqatigiinnerup ilisimasanillu avitseqatigiinnerup ajornannginnerulersinnissaa siuarsarnissaalu, tamatumani ilisimasanik piginnaasanillu siuarsaanissamut ineriartortitsinissamullu atorfilittanik paarlaaqatigiittarneq ilanngullugu.
2. Aalisarnermut ataatsimiititaliami pisortatigoortumik ornigulluni akuttunerpaamik ukioq allortarlugu upernaap nalaani ataatsimiittoqartassaaq, ataatsimiinnerillu taamaattut akornanni illuatungeriit pisariaqartitsineq naapertorlugu qarasaasiakkut ataatsimiittarsinnaallutillu attaveqatigiittarsinnaapput.
- a. Kalaallit Nunaanni aamma Nunavummi oqartussat aalisarnermut ataatsimiititaliami ukioq allorlugu nikittarlutik qaaqqusisarlutillu siuttuusassapput.
 - b. Illuatungeriit ilaasa arlaat aalisarnermut ataatsimiititaliami marlunnik sinniisoqarsinnaapput.
 - c. Aalisarnermut ataatsimiititaliami illuatungeriit tamarmik ikinnerpaamik ataatsimik sinniisoqartillugit ataatsimiinnerni aatsaat aalajangiisoqarsinnaassaaq.
 - d. Aalisarnermut ataatsimiititaliami ornigulluni ataatsimiinnerit imaqarniliamik, sinniisut tamarmik akuerisassaannik atsioqataasunullu ingerlateqqitassamik, naggaserneqartassapput.
3. Illuatungeriit isumaqatigiissutaat naapertorlugit immikkut ilisimasallit siunnersuisullu aalisarnermut ataatsimiititaliami ataatsimiittoqartillugu peqataasinnaatitaapput.
4. Illuatungeriit aalisarnermut ataatsimiititaliamut sinniisussanik innersuussissapput. Sinniisut allanngortinneqarnerat pillugit illuatungeriit imminnut nalunaaruteqartassapput.
5. Paasinneqatigiinneq isumaqatigiissut una naapertorlugu suliat suliarineqartut aalisarnermut ataatsimiititaliaq atorlugu suliarineqartassasut kaammattuutigineqarpoq, illuatungeriit tamanna pissusissamisoortutut siunertaqarluartutullu nalilerpassuk.

6. Tamatumani paasinneqatigiinnermut isumaqatigiissut:

- a. Atsiorneqariarpat atuutilissaaq, kiisalu;
- b. Illuatungeriit allakkatigut kissaateqarnerisigut isumaqatigiissutip atorunnaarsinneqarnissaa pillugu nalunaaruteqartoqarnissaata tungaanut atuutissalluni.

Qulaani allaqqasut paaseqatigiinnermi isumaqatigiissummi matumani illuatungeriit isumaqatigiissutigisaanik takussutissaapput.

Inuit, kalaallit tuluillu oqaasii atorlugit isumaqatigiissut allanneqarluni oqaatsillu atorneqartut tamarmik naligiimmik atuuttussanngorlugit isumaqatigiissut juulip 31-at 2025-mi ATSIORNEQARPOQ. Allaqqasut assigiinngitsumik paasineqassappata tuluttut allaqqasut aallaavigineqassapput.

Kalaallit Nunaat sinnerlugu:

**Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat
sinnerlugit**



Múte Bourup Egede, Aningaasaqarnermut
Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq

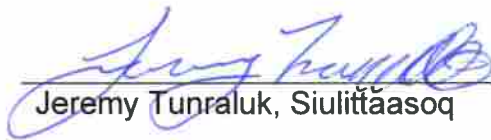
Nunavut sinnerlugu:

Nunavummi Naalakkersuisut sinnerlugu



David Akeeagok, Aningaasaqarnikkut ineriartornermut
Angallannermullu Naalakkersuisoq

Nunavut Tunngavik Incorporated sinnerlugu



Jeremy Tunraluk, Siulittáasoq

Qikiqtani Inuit Association sinnerlugu



Olayuk Akosuk, Siulittaasoq